

Uzņēmēju taupības režīms – kur vien var, bet saprātīgi

- ILZE OZOLIŅA
- AGNESE GRĪNBERGA
- LIENE KUPIČA
- LIGITA KUPČUS-APĒNA

Par to, ka, rudenī gaidot, katrā mājāsaimniecībā pārskata savas iespējas kaut ko ekonomēt, jau esam stāstījuši. Taupīt cenšas arī uzņēmēji, tomēr viņu iespējas samazināt rēķinus ir daudz mazākas nekā privātajiem, jo jādodomā par apmeklētāju komfortu. Skaidrojām, kā taupīt domā gan koncertzāle, ko rudenī apmeklēs daudz ļaužu, gan skolas un slimnīca, arī viesnīcnieki un veikalnieki, kam jādodomā par klientiem.

Visi domā, kā izdzīvot

"Top!" veikalu apmeklētāji Liepājā un citviet pamanījuši, ka jau kādu laiku tirgotavu ledusskapjiem ir izslēgts apgaismojums. Latvijas Tirgotāju asociācijas (LTA) vadītājs Henriks Danusēvičs apliecina, ka šī ir viena no rekomendācijām veikalniekiem, kā ietaupīt energoresursus.

Tirgotājiem ieteikts neturēt atvērtas veikala durvis. "Ir atsevišķas valstis, kas ar likumu aizliegušas turēt atvērtas veikala ārdurvis, piemēram, Vācija. Veikalu durvis ir vaļā ar domu, ka šādi piesaistīs vairāk pircēju. Lielākoties tā dara nepārtikas veikali," pauž H. Danusēvičs. Ieteikts arī pārskatīt telpu un saldētavu temperatūras režīmus. Tāpat tirgotavās rosināts īstenot dažādus siltumizolējošus pasākumus. Atsevišķi tirdzniecības centri Latvijā taupības nolūkā plānojam saīsināt darba laiku. "Tas ir katra tirgotāja individuāls lēmums. Visi domā, kā izdzīvot, un attiecīgi gatavojas. Arī katrs iedzīvotājs prāto, kā veiksmīgāk pārlaist šo ziemu," spriež LTA vadītājs.

Prognozes gan liecina, ka pārziemot izdošoties ne visām tirgotavām. Aptuveni viens procents no visiem Latvijas pārtikas veikaliem plānojam savu darbību pārtraukt. "Pamatā tas attiecas uz maziem pārtikas veikaliem, kuriem ir sava apkure un salīdzinoši maza pircēju plūsma. Viņi saprot, ka nevarēs atpelnīt apkures sadārdzinājumu, bet cenas celt arī nevar. Ir ļoti sarežģīti," norāda H. Danusēvičs.

Ekonomijas dēļ ārstniecība necietīs

Par taupības pasākumiem, lai samazinātu izmaksas par elektrību un apkuri, domājusi arī Liepājas Reģionālā slimnīca (LRS) – tā

meklē iespējas, kā efektīvāk ietaupīt resursus, sākot no vēdināšanas un apgaismojuma un optimālā gaisa temperatūrai telpās.

LRS valdes loceklis Andris Vistiņš norāda, – LRS apzinās, ka gaidāmā apkures sezona ir nopietns izaicinājums slimnīcai, bet jebkurā gadījumā taupības pasākumi netiks īstenoti uz ārstniecības kvalitātes rēķina. "Ir jāsaprot, ka arī taupīšanai, īpaši medicīnas iestādē, ir savas robežas, jo elektroenerģijas patēriņš ārstniecības iestādē pārsvarā ir saistīts ar vitāli nepieciešamo vajadzību apmierināšanu," viņš uzsver.

A. Vistiņš piebilst, ka arī līdz šim LRS bijusi gana taupīga energoresursu ziņā, rīkojoties ar apdomu un saimnieciski. "Slimnīcas rekonstrukcijas gaitā veikti virkne energoresursu taupīšanas pasākumu. Piemēram, jau 2014. gadā, ir nosiltināta 12 stāvu ēka, ielikti pakešu logi, bet uz jumta uzstādītas saules baterijas, kas ražo vienu desmito daļu no elektrības," stāsta A. Vistiņš. "Bet taupīšanas nolūkā slimnīcā tiks veikti vēl papildu pasākumi. Piemēram, atslēgsim fasādes apgaismojumu, kas vairāk ir kā vizuāls efekts, nevis funkcionāla nepieciešamība. Atsevišķās telpās esam ieviesuši kustību sensorus automātiskai apgaismojuma ieslēgšanai un izslēgšanai. Bet tur, kur ir slēdži, esam aicinājuši personālu īpaši pievērst uzmanību tam, ka, izejot no telpām, apgaismojums ir jāizslēdz," dažus no taupības pasākumiem uzskaita slimnīcas pārstāvis. Tāpat, izvērtējot epidemioloģiskos un infekciju riskus, slimnīcā pārskatīts un optimizēts ventilācijas iekārtu darbības režīmu gan stundās, gan jaudā. "Piemēram, nakts laikā tajās vietās, kur neuzturas ne pacienti, ne darbinieki, ventilācijas darbība tiks samazināta. Savukārt, uzsākot apkures sezonu, plānojam samazināt siltuma piegādi, pazeminot gaisa temperatūru telpās par vienu līdz diviem grādiem, jo arī viens grāds ļaus taupīt izmaksas un energoresursu patēriņu," viņš norāda.

Galvenais ir novērst siltuma zudumus

"Mēs mājasdarbu esam izdarījuši jau iepriekš," saka koncertzāles "Lielais dzintars" valdes loceklis Aldis Kaupa. Viņš norāda, ka elektroenerģijas patēriņam koncertzālē tiek sekots līdz jau kopš 2017. gada un laika gaitā ieviests vesels elektroenerģijas taupīšanas pasākumu kopums.

Viens no redzamajiem taupīšanas pasākumiem pārtikas lielveikalos ir apgaismojuma samazināšana pārtikas ledusskapjos. Šis ir viens no soļiem, ko uzņēmēji sper, lai samazinātu tēriņus par elektrību. Kur vien iespējams, taupīt cenšas arī citu nozaru pārstāvji.

Viens no galvenajiem pasākumiem bijis siltuma zudumu novēršana.

"Tiem izsekojam līdzī, tāpēc zinājām, kuras pozīcijas jāuzlabo. Laika gaitā no 2017. gada esam veikuši ventilācijas iekārtas un apkures sistēmas darbības optimizēšanu, durvju un logu spraugu blīvēšanu," norāda A. Kaupa. Siltuma zudumu dēļ veikta terases durvju blīvēšana un likvidēta vilkme caur sarga posteni, kur bijusi nepieciešama papildu sienas izbūve. Tiek domāts par galveno virpuļdurvju nomainīšanu, jo arī tur konstatēts siltuma zudums.

A. Kaupa gan atzīmē, ka pašlaik budžets šo durvju nomainīšanai apstiprināts neesot. "Tas mūs vēl gaida nākotnē."

Tāpat "Lielajā dzintarā" domāts par apgaismojumu – gan kamerzālē, gan lielajā zālē projektoru gaisma vietām aizstāta ar daudz ekonomiskāko LED apgaismojumu. "Neaktīvajā laikā, kad apmeklētāju nav, esam samazinājuši koncertzāles apgaismojumu, lai patēriņš nebūtu tik liels," stāsta A. Kaupa. Iepriekš darbojies arī rezerves transformators, bet tas tūlīt izslēgts.

Valdes loceklis norāda, ka

rudenī maksa par apkuri būšot atkarīga no āra temperatūras, publiskajā telpā gaisa temperatūru gan noteikti nāksoties samazināt, bet apmeklētājiem par komfortabliem apstākļiem neesot jāsaņemas. "Protams, nākot uz koncertiem, cilvēkiem nebūs jāsalst vai jāģērbjas mēteļos. Katrs maksā par biļeti, un tās jau nav lētas, līdz ar to nevaram atļaut mūsu apmeklētājiem nosalt," teic A. Kaupa. Gaisa temperatūrai visu laiku tiek sekots līdzī, un tā esot manuāli regulējama. "Tajās telpās, kuras netiek izmantotas, mēs gaisa temperatūru samazinām." >>

ES DOMĀJU TĀ: NO KĀ ESAT GATAVI ATTEIKTIES, LAI IETAUPĪTU?

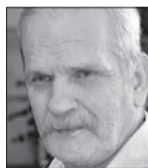
Agris – liepājnieks:

– Grūti

teikt... Ja paliktu pavisam grūti, iespējams, es censtos mazāk smēķēt, jo cigaretes ir dārgas. Man ir pabalsts, un, cik būs, tik būs, un dzīvošu. Nav tā, ka ļoti baidos no ziemas. Man ir skarba dzīves pieredze, esmu dzīvojis arī laukos pagrabā. Izdzīvošu.

mazāk ēst? Jau tā par 10 kilogramiem esmu nokritusies. No kā var atteikties pensionāre ar mazu pensiju? Nostrādāti 50 gadi un 3 bērni izaudzināti. Vecie kaut kā izgriezās,

izdzīvo, atšķirībā no jaunajiem, kuriem arī 1500 alga ir par maz.

Biruta Armale – pensionāre:

– Siltums mums dārgs, un darišu tāpat kā pagājušajā

ziemā – virtuvē vispār neieslēdzu radiatoru. Ja vāra, gatavo, tad jau tā telpa uzsilst. Kaut ko jau var ietaupīt, kad regulējamā apkure. Man 86 gadi, un neko citu negribu taupīt. Izlieku, un jādzīvo. Es neželējos.

Žanna Čirķina – liepājniece:

– Ziemā ļoti maz patērēju siltumu, jo ir regulējamie radiatoru. Ieslēdzu tos tikai uz īsu

brīdi un varēju ietaupīt naudu. Ja būs grūti, droši vien pirkšu mazāk pārtikas un ēdišu mazāk. Ģimenē retāk izmantosim automašīnu, lai tik bieži nav jāpērk degviela. Staiģāsim kājām.

Ilona Šlisere – strādā un mācās:

– Vispirms pārskatīšu savus naudas tērēšanas paradumus. Domāju, ka pārtikas tiek pirkti par daudz. Regulēšu siltumu, dzīvošu vēsākās telpās. Attiecībā uz emocionāliem un nevajadzīgiem pirkumiem sevi ir jādisciplinē un jāmaina vērtības, jo daudz kas tiek nopirkts, nauda iztērēta nevajadzīgi. Jāiepērkas ar prātu, un uz pārtikas veikalu nevajag iet nepaēdušam!

